

روزی که مصدق به حبس محکوم شد

۲ دی ۱۳۹۴ ساعت ۱۷:۳۸

روزنامه اطلاعات سه‌شنبه اول دی ۱۳۳۲ در صفحه اول خود چهار تیتیر داشت که خبر از پایان یک عصر و آغاز دوره‌ای دیگر می‌داد: سفارت انگلیس به کاردار جدید آن دولت تحویل شد، از امروز مذاکرات ایران و شوروی شروع شد، انتخابات (مجلس شورا و سنا) دو هفته دیگر در سراسر کشور آغاز می‌شود و چهارمین خبر که تیتیر یک صفحه اول بود: «دکتر مصدق به سه سال حبس مجرد و سرتیپ ریاحی به دو سال حبس تأدیبی محکوم شدند.»

هر چهار خبر عصر پسامصدقی را باورپذیرتر می‌کرد؛ سفارت انگلیس پس از قطع رابطه سیاسی ایران و بریتانیا در ۳۰ مهر ۱۳۳۱ به علت «بی‌اعتنایی لندن به خواست‌های ملت ایران در احقاق حقوق خود به‌ویژه در جریان ملی کردن صنعت نفت» بسته شده بود و وقتی باز شد که دکتر حسین فاطمی، وزیر خارجه دولت مصدق هنوز مخفی بود و سال بعدش پیش از اعدام گفت: «من درهای سفارت انگلیس را بستم، غافل از اینکه تا دربار هست، انگلستان سفارت لازم ندارد.»

اطلاعات اول دی ۱۳۳۲ در کنار عکس مصدق ایستاده در حال شنیدن حکمش، سرمقاله‌ای داشت با عنوان «فصل تازه در روابط» که همزمان با زندانی شدن نخست‌وزیر دولت ملی برکنار شده با کودتایی انگلیسی - آمریکایی می‌نوشت: «ما هم به استقرار چنین روابطی که بر مبنای حسن نیت و صداقت استوار باشد احترام می‌گذاریم و انتظار داریم تأثیر آن را در حل مشکلات موجود میان دولت ایران و شرکت سابق نفت ببینیم و به این حسن نیت و صداقت ایمان پیدا کنیم. ما به خوبی می‌دانیم که قسمت زیادی از پیش‌آمدهای گذشته که منتهی به قطع رابطه سیاسی گردید تحت تأثیر همین عوامل و پیش‌آمدها بود و الا دو کشوری که دارای چنان سوابق تاریخی هستند و علایق فراوان به یکدیگر دارند و در صف متحدی قرار دارند و هر دو امضاکننده پیمان آتلانتیک و منشور ملل متحد هستند و در سازمان‌های بین‌المللی همکاری دارند و استقلال یکدیگر را محترم می‌شمارند، هر دو در دنیای کنونی نمی‌توانند در حال خصم‌زندگی کنند و روابط مقطوع داشته باشند.»

اطلاعات

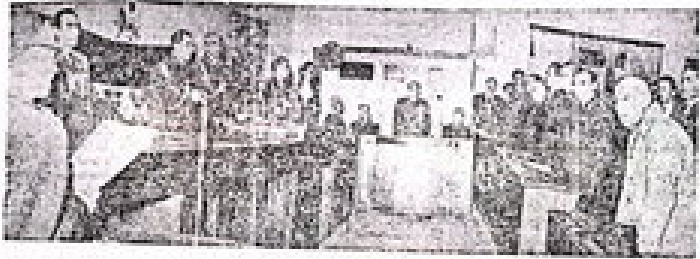
فصل تازه در روابط

مجلس شورای ملی در جلسه روز شنبه ۱۳۳۴ در مورد تصدق به سال حسن مدرس بحث کرد و در این باره به تصویب رسید. در این جلسه دکتر مصدق به شرحی از زندگی و خدمات دکتر حسن مدرس پرداخت و اظهار داشت که این مرد بزرگوار در راه آزادی و استقلال کشور کوشش بی وقفه کرد و در نهایت جان خود را فدای ملت نمود. مجلس با تصویب این طرح، به دولت دستور داد تا نسبت به احیای یادگارهای دکتر مدرس اقدام کند.

دکتر مصدق به سال حسن مدرس تجلیل کرد

دکتر مصدق بلافاصله از این دادگاه فرجام خواست

دانشستان ارتش و سایر نهادهای نظامی نظر خواهند کرد

افراد در جلسه دادگاه ارتش در مورد مصدق به سال حسن مدرس. در این جلسه دکتر مصدق به شرحی از زندگی و خدمات دکتر حسن مدرس پرداخت.

تجلیات در وقت اجرای مراسم گشودن اغلاق

دکتر مصدق به سال حسن مدرس تجلیل کرد

دکتر مصدق بلافاصله از این دادگاه فرجام خواست

مجلس شورای ملی در جلسه روز شنبه ۱۳۳۴ در مورد تصدق به سال حسن مدرس بحث کرد. در این جلسه دکتر مصدق به شرحی از زندگی و خدمات دکتر حسن مدرس پرداخت و اظهار داشت که این مرد بزرگوار در راه آزادی و استقلال کشور کوشش بی وقفه کرد و در نهایت جان خود را فدای ملت نمود. مجلس با تصویب این طرح، به دولت دستور داد تا نسبت به احیای یادگارهای دکتر مدرس اقدام کند.

سفارت انگلیس نگاردار جدید آند و لیت تحویل شد

دکتر مصدق به سال حسن مدرس تجلیل کرد

دکتر مصدق بلافاصله از این دادگاه فرجام خواست

سفارت انگلیس در تهران نگاردار جدید خود را تحویل داد. دکتر مصدق به سال حسن مدرس در این مراسم شرکت کرد و به شرحی از زندگی و خدمات دکتر حسن مدرس پرداخت. دکتر مصدق بلافاصله از این دادگاه فرجام خواست.

افراد در جلسه دادگاه ارتش در مورد مصدق به سال حسن مدرس.

افراد در جلسه دادگاه ارتش در مورد مصدق به سال حسن مدرس.

برای ایجاد محیط مناسب جهت حل مسئله لغت آنگر لغت

دکتر مصدق به سال حسن مدرس تجلیل کرد

دکتر مصدق بلافاصله از این دادگاه فرجام خواست

برای ایجاد محیط مناسب جهت حل مسئله لغت آنگر لغت، اقدامات خاصی در نظر گرفته شده است. دکتر مصدق به سال حسن مدرس در این باره به شرحی از زندگی و خدمات دکتر حسن مدرس پرداخت. دکتر مصدق بلافاصله از این دادگاه فرجام خواست.

از امروز مذاکرات ایران و شوروی شروع شد

دکتر مصدق به سال حسن مدرس تجلیل کرد

دکتر مصدق بلافاصله از این دادگاه فرجام خواست

از امروز مذاکرات ایران و شوروی شروع شد. دکتر مصدق به سال حسن مدرس در این باره به شرحی از زندگی و خدمات دکتر حسن مدرس پرداخت. دکتر مصدق بلافاصله از این دادگاه فرجام خواست.

انتخابات شورای عالی

دکتر مصدق به سال حسن مدرس تجلیل کرد

دکتر مصدق بلافاصله از این دادگاه فرجام خواست

انتخابات شورای عالی در جریان است. دکتر مصدق به سال حسن مدرس در این باره به شرحی از زندگی و خدمات دکتر حسن مدرس پرداخت. دکتر مصدق بلافاصله از این دادگاه فرجام خواست.

فرماندهای ارتش

دکتر مصدق به سال حسن مدرس تجلیل کرد

دکتر مصدق بلافاصله از این دادگاه فرجام خواست

فرماندهای ارتش در تهران به شرحی از زندگی و خدمات دکتر حسن مدرس پرداخت. دکتر مصدق بلافاصله از این دادگاه فرجام خواست.

خبر دوم درباره شروع مذاکرات مربوط به حل اختلافات مالی و مرزی بین ایران و شوروی بود. شوروی که از پرداخت ۱۱ تن طلا به ایران به دولت دکتر مصدق در اوج نیاز به منابع مالی، امتناع ورزیده بود، در خرداد ۱۳۳۴ این محموله را به دولت سرلشکر زاهدی تحویل داد. دکتر عنایت‌الله رضا نقل کرده «دکتر مصدق از شوروی خواست که ۱۱ تن طلایی که در دوران جنگ جهانی دوم طلب داشتیم، پس بدهند. جوابی که به او می‌دهند این است که این طلا متعلق به ملت ایران است و به دولتی داده خواهد شد که نماینده واقعی مردم ایران باشد.» لابد از نظر دولت کمونیستی شوروی، دولت زاهدی نماینده واقعی مردم بود و دولت مصدق نه!

خبر سوم درباره بازگشایی مجلسینی بود که در دوره مصدق طی یک فراندوم تعطیل شده بود. مجلس هفدهم که نماینده‌ای مثل مهدی میراشرفی در آن ایستاد و نخست‌وزیر قانونی مملکت را تهدید کرد که «یک تیر چراغ برق برای نابودی مصدق کافی است» و هم او بود که صدایش در رادیو تهران در عصر روز کودتا شنیده شد که خبر از سقوط حکومت مصدق می‌داد. مجلسی که مصدق دستور داده بود تا انتخاباتش به صورت کاملاً آزاد برگزار شود اما این کار، دست ارتش و عوامل دربار را برای تقلب باز گذاشت. عاقبت چنان شد که با یک میلیون و ۵۳۰ هزار رأی موافق و فقط ۷۰۰ رأی مخالفت مردم در همه‌پرسی روزهای ۱۲ و ۱۹ مرداد ۱۳۳۲، منحل شد.

اما با خبر چهارم بود که صفحه اول اطلاعات اول دی ۱۳۳۲ را به تصویری از تغییر تاریخ تبدیل کرد. دادگاه نظامی در ۳۰ آذر ۱۳۳۲ پس از ۳۵ جلسه که از ۱۷ آبان آغاز شده بود، محمد مصدق را به سه سال حبس مجرد (انفرادی) محکوم کرد.

مصدق که در دادگاه می‌گفت «من قانوناً نخست‌وزیرم»، به این اتهامات باید بقیه عمر را در حبس و حصر می‌گذراند: دستور بازداشت سرهنگ نصیری، مهر و موم کاخ‌های سلطنتی، صدور دستور حذف نام شاهنشاه از دعای صبحگاه و شامگاه در سربازخانه‌ها، دستور تشکیل میتینگ برای اهانت به مقام سلطنت و رژیم مشروطیت، دستور پایین آوردن و شکستن مجسمه‌های رضاشاه و محمدرضا شاه پهلوی، دستور انحلال مجلس شورای ملی، دستور بازداشت سپهبد زاهدی، حذف سرود شاهنشاهی از برنامه رادیو تهران و اقدام برای تشکیل شورای سلطنتی از راه فراندوم.

مصدق در دفاعیاتش به این اتهامات پاسخ داد: نصیری در ساعت ممنوعه و با تانک و شصت تیر فرمان را به خانه آورده بود، میتینگ را اصناف تقاضا کرده بودند، انحلال مجلس طبق اراده ملت و فراندوم بوده است، پایین آوردن مجسمه‌ها به دستور او نبوده، زیرا اولاً ساختن مجسمه با موازین شرع اسلام وفق نمی‌دهد و ثانیاً اخلاص‌گرا همیشه درصدد پایین آوردن مجسمه‌ها و موجب زحمت دولت می‌شوند، چون سینماها جای استراحت مردم است ترنم سرود شاهنشاهی موجب مزاحمت مردم و زائد است.

مصدق اما به این جرایم ۳ سال را در زندان لشکر ۲ زرهی ارتش گذراند. اواخر بهمن ۱۳۳۲ که وکیلش سرهنگ جلیل بزرگمهر، به دیدارش رفت، نتیجه انتخابات سنا اعلام شده و دولت هم گفته بود ۴۵ میلیون دلار قرضه به ایران تا فروردین خرج می‌شود.

درد دل‌های مصدق در آن روزها این بود که: «آقا این دولت نیست. غارتگر هم از این‌ها بهتر است. آقا چه زحمت‌ها کشیدیم. چه شب و روزهایی با تشویش کار کردیم ... خودت دیدی که من برای شخص خودم به هیچ چیز اهمیت نمی‌دهم. عکس‌های ویرانه‌خانه‌هایم را آوردی. آیا اثری دیدی؟ من به هیچ چیزی که مال خودم باشد اعتنا ندارم. این مملکت از دست می‌رود. این معشوقه ماست. چطور می‌شود دید که با چنین جسارتی مقدمات از بین رفتنش را فراهم کنند. اینکه نشد.» و اشک ریخت.

اما زاهدی نیز در چشم شاه چنین محترم نماند. به دو سال نکشیده از چشم شاه افتاد و سفارت گرفت و رفت و جز برای عروسی پسرش که داماد شاه بود برنگشت و آخر سر در شهریور ۱۳۴۲ در ژنو درگذشت؛ در تبعیدی محترمانه؛ سه سال زودتر از مصدق که در تبعید اجباری در احمدآباد مستوفی درگذشت.

منبع: خبر ایرانی

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۳۲۲۴۷/محکوم-حبس-مصدق-روزی>